

Rada
Európskej únie

V Bruseli 19. decembra 2023
(OR. en)

16273/23

**Medziinštitucionálny spis:
2023/0443 (NLE)**

ENER 669
ENV 1436
COMPET 1214
TRANS 562
CONSOM 455
IND 659
ECOFIN 1323
FISC 282

LEGISLATÍVNE AKTY A INÉ PRÁVNE AKTY

Predmet: NARIADENIE RADY, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2022/2578, pokiaľ ide o predĺženie obdobia jeho uplatňovania

NARIADENIE RADY (EÚ) 2023/...

Z ...,

**ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2022/2578,
pokiaľ ide o predĺženie obdobia jeho uplatňovania**

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 122 ods. 1,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

keďže:

- (1) Nariadením Rady (EÚ) 2022/2578¹ sa zavádza dočasný mechanizmus korekcie trhu pre príkazy zadávané na obchodovanie s derivátmi spojenými s virtuálnymi obchodnými bodmi Únie (ďalej len „VTP“) s plnením o jeden mesiac až jeden rok. Mechanizmus korekcie trhu sa teda uplatňuje na akýkoľvek komoditný derivát obchodovaný na regulovanom trhu, ktorého podkladovým aktívom je transakcia s plynom v ktoromkoľvek VTP v Únii.
- (2) Mechanizmus korekcie trhu sa má aktivovať, keď nastane prípad korekcie trhu, t. j. keď zúčtovacia cena derivátu Title Transfer Facility (ďalej len „TTF“) s plnením v nasledujúcom mesiaci uverejnená spoločnosťou ICE Endex B.V. (Holandsko) presiahne 180 EUR/MWh a je o 35 EUR vyššia ako referenčná cena počas troch pracovných dní. V nariadení (EÚ) 2022/2578 sa stanovuje dynamický ponukový limit, podľa ktorého, ak sa vyskytne prípad korekcie trhu, organizátori trhu nemajú prijímať a účastníci trhu nemajú zadávať pokyny na deriváty s cenami, ktoré o 35 EUR/MWh prevyšujú referenčnú cenu uverejnenú Agentúrou Európskej únie pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (ďalej len „ACER“) v predchádzajúci deň.

¹ Nariadenie Rady (EÚ) 2022/2578 z 22. decembra 2022, ktorým sa zavádza mechanizmus korekcie trhu na ochranu občanov Únie a hospodárstva pred nadmerne vysokými cenami (Ú. v. EÚ L 335, 29.12.2022, s. 45, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2578/oj>).

- (3) Európsky orgán pre cenné papiere a trhy (ďalej len „ESMA“) a agentúra ACER vo svojich správach o posúdení účinkov uverejnených 1. marca 2023 v súlade s článkom 8 nariadenia (EÚ) 2022/2578 analyzovali niekoľko ukazovateľov s cieľom posúdiť vplyv mechanizmu korekcie trhu od nadobudnutia účinnosti uvedeného nariadenia. Orgán ESMA a agentúra ACER dospeli k záveru, že mechanizmus korekcie trhu nebol aktivovaný a až do uverejnenia ich správ nevznikli žiadne negatívne účinky na bezpečnosť dodávok, toky plynu v rámci Únie alebo finančnú stabilitu.
- (4) Na základe ukazovateľov, ktoré orgán ESMA a agentúra ACER analyzovali vo svojich správach z 1. marca 2023, Komisia rozšírila analýzu s cieľom posúdiť vývoj na trhu v nasledujúcom období analyzovanom v uvedených správach. Nezistili sa žiadne negatívne účinky od nadobudnutia účinnosti nariadenia (EÚ) 2022/2578 a mechanizmus korekcie trhu sa nikdy neaktivoval.
- (5) Pri zaistovaní bezpečnosti dodávok energie v Únii však pretrvávajú vážne ťažkosti. Celosvetová situácia na trhu s plynom zostáva veľmi napätá. Ceny plynu sú stále výrazne vyššie ako pred začiatkom krízy v Európe po tom, čo Rusko začalo zneužívať energiu ako zbraň a začalo útočnú vojnu proti Ukrajine, čo má nevyhnutne dosah na kúpnu silu občanov Únie a konkurencieschopnosť podnikov v Únii.

- (6) Volatilita trhu s plynom je takisto dôsledkom napätia na trhu vyplývajúceho z geopolitických rizík a pre hospodárstvo Únie predstavuje ďalšie riziko. Prípady výraznej volatility cien pozorované v lete a na začiatku jesene 2023, keď došlo v priebehu niekoľkých týždňov k nárastu cien o vyše 50 %, sú dôkazom, že trhy sú stále nestabilné a ostávajú zraniteľné aj voči relatívne malým otrasom na strane dopytu a ponuky, o čom svedčí vývoj cien po nedávnych udalostiach, ako bol napríklad štrajk v austrálskych zariadeniach na skvapalnenie zemného plynu (skvapalnený zemný plyn – LNG) alebo poškodenie plynovodu Balticconnector. Prebiehajúca kríza na Blízkom východe predstavuje ďalšie významné geopolitické riziko s možným vplyvom na ceny a dodávky plynu.
- (7) Svetové trhy s plynom sú v súčasnosti veľmi napäté a očakáva sa, že to tak ešte nejaký čas zostane. Svetové dodávky LNG v posledných dvoch rokoch rástli len miernym tempom v dôsledku obmedzených prírastkov kapacity skvapalňovania, výpadkov v rámci veľkých vývozných zariadení a poklesu dodávok zemného plynu do zariadení na skvapalňovanie zemného plynu. Významný nárast kapacity skvapalňovania zemného plynu sa očakáva až v priebehu roka 2025. Očakáva sa teda, že situácia na trhu v bezprostrednej budúcnosti zostane neistá.

- (8) Navyše v uplynulom roku sa v dôsledku výrazného zníženia dovozu ruského potrubného plynu značne znížila dostupnosť dodávok plynu do Únie v porovnaní so situáciou pred krízou. Pri súčasnej úrovni dovozu plynu sa očakáva, že do Únie sa v roku 2023 dovezie približne 20 miliárd m³ potrubného plynu z Ruska, čo je približne o 110 miliárd kubických metrov menej ako v roku 2021. Pretrváva preto vážne riziko, že v krátkodobom časovom horizonte dôjde v Únii k nedostatku plynu. Vzhľadom na súčasné napäté trhové podmienky môžu ceny opäť prudko stúpnúť v dôsledku nepredvídateľných udalostí a náhlych otrasov, ako je oživenie ázijského dopytu po LNG, v dôsledku ktorého by sa mohla znížiť dostupnosť plynu na svetovom trhu s plynom; extrémne poveternostné podmienky, ktoré by mohli negatívne ovplyvniť výrobu elektriny v prečerpávacích vodných elektrárňach a jadrových elektrárňach, čo by si vyžiadalo vyššiu mieru využívania výroby elektriny v plynových elektrárňach, a z dôvodu ďalších možných prerušení dodávok plynu vrátane úplného zastavenia dovozu plynu z Ruska alebo ďalších narušení kritických infraštruktúr ako napríklad po sabotáži plynovodu Nordstream 1 v septembri 2022 alebo poškodení plynovodu Balticconnector v októbri 2023.
- (9) V dôsledku pretrvávajúcich vážnych ťažkostí je celá Únia vystavená rizikám nedostatku energie a vysokých cien energie. Úroveň cien plynu by mohla mať negatívny dopad na hospodársku situáciu Únie, na konkurencieschopnosť jej priemyslu a kúpnu silu jej občanov.

- (10) Strach z nedostatku môže za týchto podmienok, a najmä v situácii vážnych geopolitických rizík s možným vplyvom na ceny plynu, vyvolať výrazné reakcie, ktoré môžu mať vážne dôsledky pre ceny plynu. Vzhľadom na súčasnú napätú rovnováhu medzi ponukou a dopytom by aj mierne narušenia dodávok plynu mohli dramaticky ovplyvniť ceny plynu a spôsobiť vážne a trvalé škody hospodárstvu a občanom Únie.
- (11) V čase vrcholiacej krízy Únia prijala silnú a koordinovanú reakciu s cieľom chrániť svojich občanov a hospodárstvo pred nadmernými vysokými cenami a zabezpečiť, aby sa plyn cez hranice dostal k všetkým spotrebiteľom, ktorí ho potrebujú, a to aj v situáciách jeho nedostatku. Reakcia Únie v rámci plánu REPowerEU, ako to oznámila Komisia vo svojom oznámení z 18. mája 2022 a nasledujúcich iniciatív vrátane opatrení stanovených v nariadení (EÚ) 2022/2578 prispela k zlepšeniu situácie. Ak by sa tieto opatrenia prestali uplatňovať, vzniklo by riziko zmeny stabilizovanej, hoci neistej situácie, ktorú Únia dosiahla, a zhoršilo by to odolnosť voči možným budúcim udalostiam a náhlým otrasom.

- (12) Keďže Únia je jednotný trh a TTF v Holandsku sa bežne považuje za „štandardný“ zástupný ukazovateľ cien pre európske trhy s plynom, vysoké ceny plynu pri derivátoch spojených s TTF by mali vážne následky vo všetkých členských štátoch, hoci ich rozlišná miera by zrejme závisela od jednotlivých členských štátov. Deriváty spojené so všetkými inými VTP v Únii by takisto mali ostať zahrnuté do rozsahu predĺženia platnosti nariadenia (EÚ) 2022/2578, aby sa zabránilo prípadnému presunu obchodovania na deriváty spojené s inými VTP, čo by mohlo viesť k narušeniu energetických alebo finančných trhov Únie. Mechanizmom korekcie trhu sa posilňuje solidarita Únie tým, že mechanizmus predchádza nadmerným cenám plynu, ktoré sú pre mnohé členské štáty neudržateľné čo i len na krátke časové obdobie. Mechanizmus korekcie trhu môže pomôcť zabezpečiť v duchu solidarity medzi členskými štátmi, aby plynárenské podniky vo všetkých členských štátoch mohli nakupovať plyn za primerané ceny.
- (13) S ohľadom na skutočnosť, že platnosť nariadenia (EÚ) 2022/2578 sa skončí 31. januára 2024, predĺženie obdobia jeho uplatňovania predstavuje núdzové opatrenie v duchu solidarity medzi členskými štátmi v reakcii na pretrvávajúce vážne ťažkosti s dodávkami energie, ktoré so sebou prinášajú aj riziko bezprostrednej krízy a nadmerné vysoké ceny.
- (14) Okrem toho, predĺženie obdobia uplatňovania nariadenia (EÚ) 2022/2578 je v súlade s plánom REPowerEU, ktorého cieľom je ochrana občanov Únie a hospodárstva Únie pred nadmernými cenami a nedostatkom dodávok energie.

- (15) Toto nariadenie by malo nadobudnúť účinnosť 1. februára 2024, aby sa zabezpečila neprerušená ochrana pred nadmerne vysokými cenami počas celej zimnej sezóny 2023/2024.
- (16) Predĺženie by mali byť dočasné a malo by zostať v platnosti do 31. januára 2025. Je nevyhnutné a primerané vzhľadom na pretrvávajúce vážnych ťažkostí a rizík pre bezpečnosť dodávok plynu v Únii a cien plynu a v dôsledku neistoty súčasnej situácie.
- (17) Keďže cieľ tohto nariadenia nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov, ale ho možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o Európskej únii. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku toto nariadenie neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie uvedeného cieľa.
- (18) Nariadenie (EÚ) 2022/2578 by sa preto malo zodpovedajúcim spôsobom zmeniť,

PRIJALA TOTO NARIADENIE:

Článok 1
Zmena nariadenia (EÚ) 2022/2578

V článku 12 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2022/2578 sa druhá veta nahrádza takto:

„Uplatňuje sa do 31. januára 2025.“.

Článok 2
Nadobudnutie účinnosti

Toto nariadenie nadobúda účinnosť 1. februára 2024.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V ...

Za Radu
predseda/predsedníčka
